Conciones et orat. eccles.

Teol. 4896.

Socolovii Stanislai: Concio de virtute et fructu haereseon. Nissae 1578

brak ostat. kart.

[illegible]

Wegr. Lym brak
ark. C

7/XI 31

Estrup

CONCIO, DE VESTITV ET FRVCTV HÆRESEON.

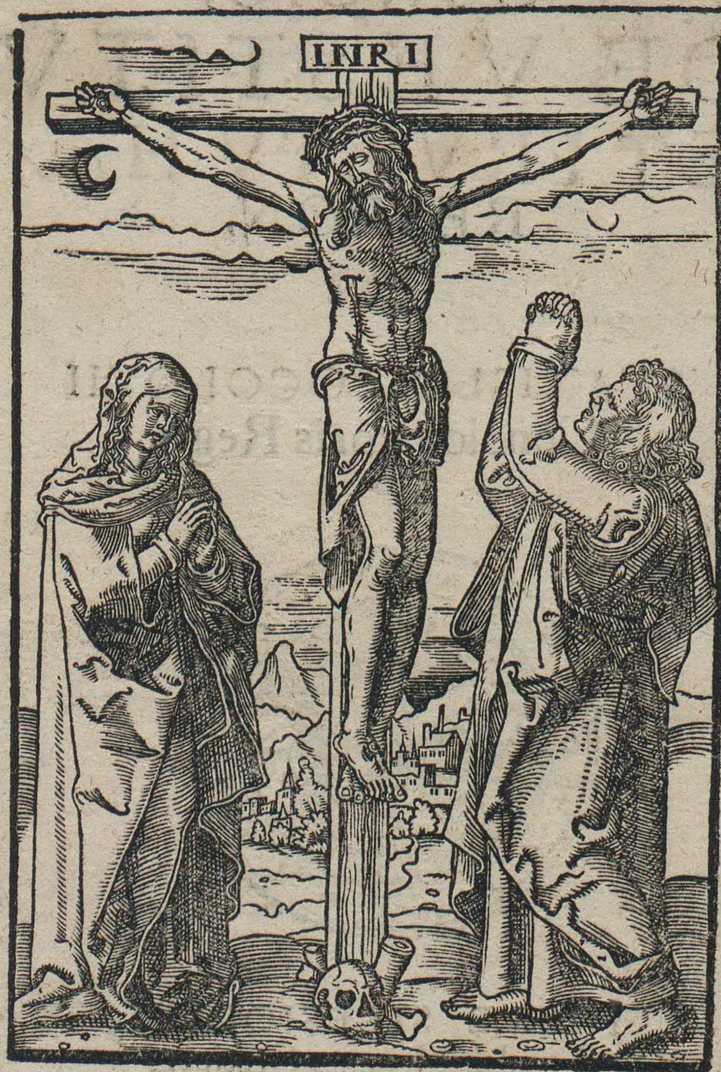

STANISLAI SOCOLOVII
Concionatoris Regij.

NISSÆ SILESIORVM,
Excudebat Ioannes Cruciger,
Anno 1578.

INRI

DE VESTITV ET FRVCTV HÆRESEON.

ATTENDITE A FALSIS Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. MATH. VII.

MATor salutis nostræ CHRISTVS Dominus, nullam rem nobis magis cauendam, maioreq; studio ac diligentia declinandam esse, quàm falsos prophetas: quos Paulus ac reliqua scriptura Hæreticos appellare solet, summa cautione, & monuit, & docuit semper. Attendite inquit à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Nusquam scriptum legimus, attendite à Tyrannis, qui vos varijs tormentis, varijs cruciatibus à recta fide constantiq; proposito vestro deterrere conabuntur. Nusquam dictum est, Attendite à Iudæis, Gentibusq;, qui omnes conatus suos ad vos opprimendos, vestrosq; labores inficiendos relaturi sunt: sed attendite inquit à falsis Prophetis. Cuius suæ tam diligentis & exquisitæ curæ duplicem reddit rationem. Primum propter illorum Tit. 3.

 rum

rum summam astutiam & calliditatem, qui inquit: veniunt ad vos in vestitu ouium, quod astutæ calliditatis est. Deinde propter summam crudelitatem, intus autem sunt lupi rapaces, quod violentissimæ cuiusdam rapacitatis esse censetur. Etenim vt eos ipsos scopulos magis declinare solemus, inquit Gregorius Nazianzenus, qui sub aquis tecti delitescunt, quàm eos qui extant & eminent: ita & eos hostes maximè cauendos esse Christus Dominus præmonet, qui sicut latentes scopuli sub aquis, ita illi sub vestimentis ouium occultantur: & qui tum demum sese produnt, cùm iam nauis fracta, mercesq; disiectæ sunt. Cum præsertim, vt inquit Ambrosius: Caput petant, iugulum inuadant, vitalibus vulnus infligant. De quibus illud rectè vsurpari potest. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. Hos igitur dilisgentissimè fugiendos esse, salutis ac incolumitatis nostræ amator eximius, Christus Dominus, nunc admonet ac præcauet diligenter. Cuius cautionis cum superiore anno magnam partem explicauerimus, de vestitu tantum ouium, quo falsi Prophetæ tecti ad nos venire solent, ac de fructibus ex quibus dignosci possint, nunc aliquid dicendum erit. Vt vbi eos semel cognoueritis, iam tandem aliquando amare desinatis. Nemo autem hac nostra offendetur Oratione, nisi qui prius se suo iudicio hæreticum esse condemnarit. Cuius nostri propositi initium à diuini Numinis inuocatione capiamus.

In vita Basilij.

Super Luc. lib. 2. ca. 10.

Mat. 10.

Atten-

Attendite à falſis Prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ouium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.

Quis igitur hic veſtitus ouium? quæ hæc tam mollia & inſidioſa vellera, quibus falſi Prophetæ oues Chriſti decipiunt? Alij aliter iudicant. Quidam orationes, eleemoſynas, ieiunia, omnemq́ vitæ continentiam, quam æquè boni ac mali ſimulare poſſunt, vellera Chriſti ouium appellare ſolent. Et re vera, hic veſtitus ſemper ſanctorum Dei, qui ſunt oues Chriſti, peculiaris fuit. Quidam Cæremonias eccleſiaſticas, omnemq́ externum cultum, indumenta ouium eſſe volunt. Alijs omnis ille durior veſtitus, quo Heremitæ, quo Monachi, omnes item illi qui aſperiorem vitam amplexi ſunt vtuntur, lana ouium videri ſolet. Verum nobis de re maximi momenti aliquid magis ſerium, quodq́ cum ſumma rei melius conueniat, quærendum eſt. Cuius rei fundamenta indè iaciamus. Omnis Hæreticus, teſte Hieronymo, hypocrita eſt, aliud agens, aliud ſimulans. Omnis porrò hypocrita non ſuo, ſed alieno indutus veſtitu incedit, qui eſt virtutis & honeſtatis, omniumq́ eius partium ſimulatio. Cum igitur hæreticus quiſq́ hypocrita ſit, duplicem habeat veſtitum oportet. Alterum cum alijs hypocritis communem: Alterum qui illi proprius & peculiaris ſit. Communis veſtitus erit, quod pium, quod honeſtum, quod

 cum

cum virtute prima fronte coniunctum apparet: hæc enim omnibus hypocritis sunt communia, in quibus dici non potest, quantum veteres hæretici excelluerunt, quantum ieiunijs, orationi, quantum omni vitæ parsimoniæ & continentiæ studuerunt. Nunc vt virtute ipsa, ita & omni eius specie ac simulatione hæreses carent. At peculiaris vestitus quis, de quo nobis præsens est institutum? Dum totam scripturam expendo, dum omnem antiquitatem percurro, dum nostrorum temporum rationem diligenter intueor: non alium hunc vestitum inuenio, quàm ipsum Verbum DEI, Sacram denique scripturam, qua omnes errores suos, omnes fraudes, somnia, ineptias, ac deliramenta sua hæretici vestire ac ornare solent. Hoc ita esse, Primum veterum Pseudoprophetarum exemplum docet. Omnes enim illi veteris testamenti falsi Prophetæ, cum aliquid nouum ad populum dicebant, semper illis vtebantur verbis, hæc dicit Dominus: hæc dicit Dominus: cum se illud dicere Dominus pernegaret. Deinde hoc idem SALVator innuit ad finem huius Euangelij dicens:
Mat. 7. Non omnis qui dicit mihi, Domine Domine, intrabit in regnum cœlorum, sed qui facit voluntatem Patris mei. Ac si diceret, Non omnis ille qui ingeminat more veteris legis falsorum Prophetarum, Domine Domine intrabit in regnum cœlorum, sed qui voluntatem facit Patris mei. Quod Petrus paulò clarius explicat.
2. Pet. 3. Quemadmodum inquit Paulus frater noster charissimus ostendit in omnibus Epistolis, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles deprauant, sicut & cæteras scripturas ad suam
ipsorum

ipſorum perniciem. Deprauabant autem vel falſa interpretatione, vel ipſius ſcripturæ inuerſione, quorum nunc plena ſunt omnia. Itaq; Diuus Ambroſius hac plena definitione hæreticos depingit. Hæretici ij ſunt, qui per verba legis legem impugnant: proprium enim ſenſum verbis legis aſtruunt, vt prauitatem mentis ſuæ legis autoritate commendent. Sciens enim impietas multum valere autoritatem legis, fallaciam ſub nomine eius componit, vt, quia res mala per ſemetipſam acceptabilis eſſe non poteſt, bono nomine commendetur. Nam cum ſciant Hæretici magnam eſſe Sacræ ſcripturæ autoritatem, ideò hac ipſa errores ſuos & deliramenta tegunt, ſuaq; teſtimonia minus valida, ſacræ ſcripturæ autoritatibus allegant. Hæc Ambroſius. Idem ferè Vincentius Lirinenſis, his verbis in libro de Antiquitate Catholicæ fidei docet. Quid eſt veſtitus ouium? niſi Prophetarum & Apoſtolorum proloquia, quæ ijdem quadam ſynceritate, agno illi immaculato, qui tollit peccatum mundi, tanquam vellera quædam texuerunt. Qui ſunt lupi rapaces? niſi ſenſus hæreticorum feri, & rabidi, qui caulas Eccleſiæ ſemper infeſtant, & gregem Chriſti quaqua poſſunt dilacerant. Sed vt facilius incautis ouibus obrepant, manente luporum ferocia, deponunt lupinam ſpeciem, & ſeſe diuinæ legis ſententijs, velut quibuſdam velleribus obuoluunt: vt cum quiſq; lanarum mollitiē præſenſerit, nequaquam aculeos dentium pertimeſcat. Hæc Lirinenſis. Nemo ex veteribus hæreticis tam impurus, tam impius, nemo tam abſurdus perdituſq; fuit, qui non ſuum errorem ex his, quas nunc in manibus habemus,

Ambro. ſuper epiſtol. ad Tit. cap. 3. To. 3.

confirmaret

confirmaret ſcripturis. Videre hoc licet apud Irene-
um, Tertulianum, Epiphanium, cæteroſq; qui eorum
ſententias argumentaq; retulerunt,& refutarunt. Non
contentus erat vno & alio ſacræ ſcripturæ loco ad ſua
confirmanda Martion: niſi vniuerſum nouum Teſta-
mentum, omneſq; Pauli Epiſtolas ſuis accomodaret
ſententijs: ac ſi in opere incruſtato & vermiculato,
tranſlatis lapillis ordineq; mutato ex homine faceret
Vrſum aut Leonem, vt ſcripſit Irenæus. Plurimis locis
ſcripturæ, minorem filium Patre iactitabat ſe demon-
ſtrare Arrius: Neſtorius ſacram ſcripturam ſe pri-
mum, & ſolum intellexiſſe, & omnes illos ignoraſſe,
quicunq; ante ſe magiſterij munere præditi, diuina elo-
quia tractaſſent, falsò ſolebat dicere. Ita vt Tertulia-
nus alicubi Euangelium librum hæreticorum appella-
rit. Abunde hoc idem docet noſtra ætas, quæ cum in
ſexcentas ſciſſa ſit hæreſes, in ſexcenta ſchiſmata: quæ
tamen omnia vera eſſe non poſſunt, cum vna ſit &
ſimplex veritatis via: nulla tamen eſt, quæ non ſuum
ſacræ ſcripturæ teſtimonijs tueatur errorem. Et eò ma-
gis quò abſurdior, quò exitioſior eſt: quod in Anaba-
ptiſtis Arrianiſq; videre licet. Hic igitur eſt peculiaris
Pſeudoprophetarum veſtitus: hæc mollia vellera, Non
ieiunat quis,lupus eſt: veſtitus autem ouium ille, Non
Mat. 15. quod intrat per os coinquinat hominem,ſed quod pro-
cedit ex ore hoc coinquinat hominem. Non orat quis,
Mat. 6. hic lupus eſt: veſtitus autem. Orantes nolite multum
loqui. Non vult quis ſubeſse magiſtratui, lupus eſt:
Acto. 5. veſtitus autem ouium, Obedire oportet Deo magis
quàm hominibus. Confiteri peccata erubeſcit quis,
lupus

lupus est: vestitus autem ouium. Delicta quis intel- Psal. 18.
ligit? Continentiæ quis rumpit vota, lupus est: vesti-
mentum autem ouium. Non omnes capiunt verbum Mat. 19.
hoc. Non reddit quæ sunt Cæsaris Cæsari: quæ Dei
Deo, lupus est; vestitus autem ouium. Gratis habe- Mat. 10.
tis, gratis date. Baptismum iterat, lupus est: vestis
autem ouilis. Qui crediderit & baptizatus fuerit, sal- Mar. 16.
uus erit. Minorem patre filium iactat, lupus est: ve-
stimentum autem. Pater maior me est. In nulla par- Ioan. 14.
te virtutis & honesti se exercet, lupus est: vestimen-
tum autem. Arbitramur hominem iustificari fide sine Rom. 3.
operibus. Pulsat quis pauperes, damnat innocuos, ex-
pilat vicos, & oppida, peregrinos & mercatores mer-
cibus expoliat, lupus est: vestitus autem. Si autem im- Ezech. 18.
pius egerit pœnitentiam &c. Misericordiæ Domini
multæ. Sed & cruces scelerum plurimæ. Hi sunt ve-
stitus Pseudoprophetarum, in quibus ad nos veniunt,
intus autem sunt lupi rapaces. Neque tamen ideò sa-
cra scriptura, aut accusanda, aut reijcienda est: aut
illa ad omnes errores conficiendos, omnemq; doctri-
nam stabiliendam minus vtendum erit, quòd ea hære-
tici abutantur. Sed quemadmodum oues non ideò
vellera sua abijciunt, quòd eis aliquando lupi induti
conspiciantur: quin eò magis ea tuentur, atq; ab omni
luporum iniuria defendunt: ita etiam non ideò sacra
scriptura abijcienda erit, quòd hæretici ea ad suum &
aliorum exitium malè vtantur. Hoc tamen sciendum,
sub hoc vestitu lupum aliquando latere posse. Neq;
statim, vt quis aliquot scripturæ loca appellare potest,
eum sequendum esse; cum hic communis æquè lupis

& ouibus, vestitus esse posit. In quo genere Diabolus, hæc nostra tempora ita fascinauit, vt nemo tam absurda doceat: modò Paulum vel Ioannem appellet, vt non hic statim quintus quidam Euangelista esse censeatur. Attendite igitur vobis à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

Quomodo autem dignoscendi sunt, vbi sacræ scripturæ allegatione non cognoscuntur, docet Euangelium. Ex fructibus, inquit, eorum cognoscetis eos. At qui isti fructus? non idem sentiunt omnes, & res ipsa subobscurior est. Nostri temporis hæretici, sed & veteres referente Hieronymo, auaritiam, ambitionem, symoniam, luxum, vsuram, adulteria, ebrietatem, ac reliqua quæ carnem consequuntur vitia, eos fructus interpretantur. Quibus cum Ecclesiasticum Clerum planè diffluere vidissent: inde populo persuadere conati sunt, Clerum Ecclesiasticum falsos prophetas esse ex his fructibus dignoscendos. Fuit hoc ad vulgus, in cuius oculos tot, & tanta nostrorum incurrebant vitia argumentum efficacissimum: his talibus retibus, tanta irretita est hominum turba. Plausibile sanè argumentum, dolendumq; est Christiani mei, vobisq; inprimis sacerdotes, vos tantum contra ordinem vestrum erexisse firmamentum: illiusq; vim in dies magis ac magis, immensa cupidate, ambitioneq; vestra augere. Hos tamen non esse veros fructus, ex quibus veri à falsis dignosci prophetæ posint, facilè apparet. Partim quòd hæc vitia cum hypocrisi pugnant: patent enim, & in oculos hominum incurrunt, nec benè cum vestitu

ouium conueniunt. Nemo vnquam Arrio, nemo Photino adulterium, nemo ebrietatem obiecit: facilè ab his cauent illi, qui nocentiora venena ferunt. Partim quòd hæ labes omnium sunt temporum, siue hæreses vigeant, siue omnino sint nullæ. Quod enim vnquam tempus, tam felix, tam beatum fuit, quō his neuis Respub. Christiana caruerit? Itaq; fructus potius carnis quàm hæreseos, hæc vitia scriptura nominare solet. Manifesta sunt, inquit Paulus, opera carnis, quæ sunt fornicatio, immunditia &c. in quibus, & ipsam recenset hæresim. Abundarunt hoc genere vitiorum, in veteri lege, Pontifices & sacerdotes: nusquam tamen eos scriptura, nusquam ipse Christus Dominus, in falsorum Prophetarum censum retulit. Caiphas Symoniacus sacerdos, futura tamen verè prædicit: expedit vnum hominem mori, ne tota gens pereat. Erat enim inquit Ioannes, Pontifex anni illius. Quid Iudas Scariotes? sed & ipsum Petrum reprehensibilem fuisse legimus. Verùm hæc sublata iam esse videtur controuersia. Ita enim isti, cum plerisq; nostris in pari lance malitiæ constiterunt: æquè improbi, æquè sunt vitiosi: vt posint rectè inter se, alea iacere, vter melior. Itaq; & ipsi non valde hunc locum vrgent: cùm præsertim illo manifestißimo Christi testimonio conuincantur: super Cathedram Moysi sederunt scribæ & Pharisæi, omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate & facite: secundum autem opera illorum, nolite facere. Vel ipsis igitur testibus, magis proprium, magisqúe peculiare quid, quærendum erit. Fructus igitur hæreseos tales esse debent, qualis est ipsa Hæresis:

Gal. 5.

quæ cum non ad vnius hominis exitium, ſed ad totius corporis Chriſti labefactationem comparata ſit: fru-ctus etiam eius illi erunt, non qui ſingulis noceant, ſed qui ad totius corporis Chriſti, quæ eſt Eccleſia, ruinam & deſolationem referantur. Fructus enim radici re-ſpondere debent. Radix totum inficit corpus: fructus igitur ſimiles quærendi. Quos ipſa ſcriptura duoq; ex principibus Apoſtolis Ieſu Chriſti: Paulus vas electio-nis, & Iudas frater Iacobi abundè explicant. Neque enim quicquam in hoc loco tam ancipiti, ex meo iudi-cio adſerendum putaui.

Iud. in ſua epiſtola. Quorum primum, Iudas Apoſtolus, his recenſet verbis, Dominationem inquit ſpernunt, Maieſtatem autem blaſphemant. Vt enim primus Apoſtata & hæreticus Lucifer, nimia arrogantia, contra Deum e-latus, omnipotentis Dei dominationem ſpreuit, dum ei par per omnia eſſe vult: ſimulq; Maieſtatem eius *Eſai. 14.* blaſphemauit, cum inquit: Ponam ſedem meam in Aquilone, & ero ſimilis altiſsimo: Sic vniuerſa pro-pago. Schiſmatici & Hæretici, dominationem ſpernũt, Maieſtatem blaſphemant. Nunquam Martinus, nun-quam Caluinus, Pontificem Romanum, cuius Cathe-dram Apoſtolicam Sedem, omnis antiquitas ſanctiſsi-mè appellauit, niſi Antichriſtum: nunquam Pontifices, niſi monſtra & portenta: nunquam Sacerdotes, niſi Miniſtros & vaſa diaboli: nunquam Reges & Prin-cipes Catholicos, niſi Pharaones, niſi tyrannos & liber-tatis publicæ oppreſſores appellare ſolent. Scripta illo-rum teſtantur, res negari non poteſt. Et cum authora-mentum Maieſtatis lex ſit, leges enim vos Principes

magnos

magnos & admirandos faciunt. Omnisq́; hæc vestra dignitas, & auctoritas ex legibus, tanquam firmissimo præsidio dependet: idem legum, qui & maiestatis hostes sint oportet. Hinc illa Ecclesiasticarum primum, deinde ciuilium legum abrogatio: hinc patriarum constitutionum immutatio. Legibus enim integris & sartotectis conseruatis: nequaquam neq; dominationem spernere: neq; Maiestatem blasphemare, impunè auderent: quinimo his stantibus & vigentibus ipsi nullo modo stare, ac sese diutius tueri possent. Primus itaq; fructus hæreseos est, dominationis & maiestatis diminutio, legum autem antiquarum abrogatio, ac plena extinctio. Quis hæc docet? Iudas Apostolus frater Iacobi. Dominationem, inquit, contemnunt, Maiestatem autem blasphemant.

Secundus eius mali qui ex hoc primo nascitur fructus, est Inobedientia. Væ væ, inquit idem Iudas, qui in contradictione Core abierunt. Quam contradictionem sic Moyses exponit: Core, Dathan & Abiron, Leuitici generis fratres: qui ad figendum deportandumq; tabernaculum, ac reliqua minutiora, cultus diuini officia erant destinati, Moyse & Aarone Principibus sacrorum & Reipub. spretis, in munus & officium sacerdotale sese temerè ingesserant. Misit igitur Moyses, vt vocaret Dathan & Abiron filius Eliab: qui responderunt, non veniemus &c. Iratusq; est Moyses valde, dixit ad Dominum: Ne respicias Domine sacrificia eorum: tu scis, quòd nec asellum quidem vnquam acceperim ab eis: nec affixerim aliquem eorum. Contradictio igitur Core, Inobedientia est, ac non

Num. 16.

expectata legitima vocatione, in alieni muneris functionem temeraria inuasio, quæ ex magistratus æstimatione leuissima nascitur. Qui fructus, an nostra ætate satis superq́;, his magistris & Doctoribus non refloruit? Mandat quid vniuersalis legitimè congregata Synodus, reclamat populus: non faciemus. Mandat Sacerdos, reclamat laicus: non faciemus. Mandat Rex, itidem subditi: non faciemus. Mandat Dux belli, reclamat miles: non faciam. Ab his autem maioribus ad minora est profectum: vt neq; seruus domino, nec filius patri, neq; vxor viro, nec discipulus officinæ magistro, aut parere aut subesse velit, sed omnes id faciunt, quod bonum esse videtur in oculis eorum. Quàm frequens hæc vox exauditur: non faciemus: non veniemus: ipsi videtis. Malæ igitur arboris hic est secundus deterior fructus, qui ex legum magistratusq́; contemptu exoritur. Væ igitur væ, qui in contradictione Core abierunt.

Tertius autem ille. Nubes, inquit, sine aqua, quæ à ventis circumferuntur, fluctus feri maris, despumantes suas confusiones: sydera errantia, quibus procella tenebrarum seruata est in æternum. Quæ nihil aliud designant, quàm perturbationem omnis tam Politici, quàm Ecclesiastici ordinis, qui tertius est huius mali fructus. Quid enim nubibus vacuis, magis inordinatum? quid fluctibus maris, magis incompositum, quid ipsis syderibus errantibus, quæ nunc huc, nunc illuc feruntur magis incertum? Sequitur autem naturæ ordine, illos duos hic tertius fructus. Vbi enim nulla est obedientia, vbi nulla maioris vel minoris ratio &

differen-

differentia, vbi superioris & inferioris nulla comparatio: ibi nullus certus ordo, nullus certus concentus sit oportet. Ex summis enim, & infimis, & medijs, moderata ratione interiectis, omnis emanat ordo. Quod vbi non est, ibi omnia incerta, omnia vaga, omnia fluctuantia, infinitisq; procellis & tempestatibus agitata fiunt. Omnes apud istos Pontifices, omnes Sacerdotes, omnes Reges, omnes belli Duces, omnes Doctores, omnes omnia censeri volunt. Qua enim ratione, ordinem vllum inter se conseruabunt illi, qui sibi mutui sceleris conscij sunt: qui omnes ex æquo ab eo quod legitimum, quod cum veteri more coniunctum est recesserunt? quibus propria libido præest ac dominatur. In rerum igitur omnium confusione, quem tu ordinem inuenias?

Quem fructum ille quartus, vi & natura consequitur sua, quem idem explicat Iudas. Murmuratores & queruli, hoc est pacis & tranquillitatis publicæ perturbatores. Pax enim, vt doctissimis placet, nihil aliud est, quàm tranquillitas quædam ordinis. Vbi igitur nullus est ordo, sed potius omnis ordinis peruersio: ibi pax nullo modo esse potest. Rixæ, dissensiones, in mutuum exitium conspirationes: hisq; domestici tumultus, bellaq; ciuilia, quibus nunc orbem terrarum ardere videmus, occupant omnia. Sexcentæ licet fiant confœderationes, sexcentæ compositiones: pax tamen non erit. Pax enim tranquillitas est ordinis: quæ vbi non est, nulla item pax sit oportet, ipsa naturæ vi & æquitate ita concludente. Multum quidem valent humanæ sanctiones, multum leges:

Esa. 48.57. naturam tamen rerum inuertere & immutare non possunt. Non est pax impijs, dicit Dominus. Impij tanquam mare feruens, quod nunquam quiescere potest. Ita qui pacem inter Hæreticos, vel cum Hæreticis facere velit: nihil aliud agit, quàm arenam sine temperamento glutinat: quæ nunquam natura sua cohæret, nunquam diu in vnitatis vinculo permanere potest.

Obstat enim & impedit ille quintus qui sequitur fructus. Væ illis, qui in via Cain abierunt. Via Cain, summum quoddam & irreconciliabile odium, ex inuidia natum, omnemq; fraternæ charitatis abolitionem designat. Vbi enim nulla pax, ibi charitatem fraternam nullam esse oportet. Habetq; hæresis quoddam peculiare, ab alijs omnibus disiunctum odium. Quærit Iosephus, quæ causa fuerit, cur cum reliquæ omnes gentes, in aliquam societatis vnionem, cum alijs nationibus venirent: Iudæi soli, nullam vnquam firmam & constantem amicitiam cum cæteris gentibus coluerunt. Reddit non aliam rationem, quàm disparitatem & dissimilitudinem cultus & religionis; odiumq; quod inde manat implacabile, cum illi vnum solum, alij omnes infinitos coluerint Deos. Demonstrat hoc idem Dionysius Areopagita, Geometrica quasi demonstratione, Vt, inquit, Lineæ quanto remotius à centro discedunt, & numeri ab vnitate quanto magis distant: tanto etiam plus abinuicem separantur, maioreq; interuallo absunt. Sic homines, quanto magis à Deo, qui est rerum omnium primum principium & centrum, omnisq; vnionis fons & origo: veraq; de illo opinione discedunt; tanto magis à seipsis distant ac seiunguntur.

Nihil

metuunt, & redire erubescunt saucij, semineces, semiuiui: quippe qui tantam veneni hauserint quantitatem, quæ nec occidat, nec digeratur: nec mori cogat, nec viuere sinat. Heu miseranda conditio, quantis illi curarum æstibus, quantis turbinibus exagitantur. Nunc etenim quà ventus impulerit, incitato errore rapiuntur: nunc in semetipsos reuersi, tanquam contrarij fluctus reliduntur: nunc temeraria præsumptione ea quæ incerta videntur approbant, nunc irrationali metu, etiam quæ certa sunt expauescunt: incerti quà eant, quà redeant: quid appetant, quid fugiant: quid teneant, quid dimittant. Quæ quidem dubij & malè penduli cordis afflictio, diuinæ erga se miserationis est medicina, si sapiant. Idcirco etenim extra tutissimum Catholicæ fidei portum diuersis cogitationum quatiuntur, verberantur, ac penè necantur procellis, vt excussa in altum elatæ mentis vela deponant, quæ malè nouitatum ventis expanderant: seseque intra fidissimam stationem placidæ ac bonæ matris reducant & teneant, atque amaros illos turbulentosque errorum fluctus primitus reuomant, vt possint deinceps viuæ & salientis aquæ fluenta potare. Dediscant benè, quod didicerunt non benè: & ex toto Ecclesiæ dogmate, quod intellectu capi potest, capiant: quod non potest, credant. Hæc ille.

Sequitur nonus ille letalis radicis letalior fructus, religionis vniuersæ cultusque diuini ruina vltimumque exitium. Quod iam non tam scripturæ testimonijs, quàm re ipsa comprobandum est. Cum enim vniuersa fides ac religio Christiana, neque demonstratione vlla nitatur, neque

tur, neq; sensui subiecta sit: sed sola fide, consensu auctoritateq; constet. His sublatis aut saltem labefactatis: omnem religionem auferri oportet. Hac potissimum ratione. Versatur quis inter Catholicos, audit argumenta, audit scripturas: venit item ad Sacramentarios, eadem omnia: item ad Anabaptistas, non infirmiora: ac Trinitarios Arrianosq; eodem modo. Quæ omnia, ex ijsdem quasi scripturæ, recteq; rationis fontibus petita: cum animus infirmus, & Cauteriatus, coquere non potest: magna vndiquaq; pondera rerum, & personarum dum videt: omnia simul, cum summo acerbitatis dolore euomit: vniuersamq; abnegat fidem, ipsoq; infideli efficitur deterior, qualem nunc non vnum & alterum, sed plenos inter nos videmus versari greges: qui illud iam confiteri non erubescunt: se, quod in religione sequi debeant, planè nescire, omnia hæc falsa & conficta esse: religionis & pietatis, nihil præter speciosum nomen & titulum existere: & hæc quidem plurimi palàm: alij autem qui paulò moderatiores pudentioresq; sunt, cum palàm id affirmare non audeant, in corde tamen suo illud cum impijs occinunt, non est Deus, quorum numerus & multitudo ipsi Deo cognita est: esse tamen quàm plurimos, vita & mores hominum corruptissimi testantur. Euenerat hoc idem inter Philosophos quondam. Dum enim Reges ac maximi quiq; homines philosophabantur, grauiter tunc & seriò, omnes explicabantur philosophiæ partes: nihilq; affirmabatur nisi quod ex ipsius naturæ principijs, ac planè visceribus depromeretur. At posteaquam philosophia, ad homines

egentes

egentes oſtentationiq; deditos tranſlata eſset, qui eius finem, lucrum potius & queſtum, vanamq; gloriam, quàm veritatem ſibi proponebant, tunc omnia ad nugas quaſdam & ineptias, incredibiliaq; paradoxa tranſlata ſunt: quibus ſtultæ plebeculæ, illi ambitioſi magiſtri admirabiles videri voluerunt. Hinc illa omnia vnum eſse, cœlum in perpetua quiete permanere, terram autem incitato curſu agitari, motum in rerum natura exiſtere nullum: hinc niuem nigram, & quid non? quibus altercationibus eo res deducta fuit, vt nihil certò ſciri aut affirmari poſse exiſtimaretur: illiq; ſapientiſsimi eſse iudicati ſunt, qui nihil ſe nec magnum nec paruum ſcire profitebantur. Talis Socrates, talis Carneades fuit: Philoſophi ipſi ex vrbibus & ciuitatibus eiecti, planeq; tota ruiſset philoſophia, niſi illa duo ſapientiæ lumina Plato & Ariſtoteles, rem planè collapſam ſeriò philoſophando reſtituiſsent. Sic nimium altercando, omnis amittitur veritas.

Vltimus eſt ille qui hæc omnia obſignat mala, tam exitioſi portenti fructus, vocata in dubium re omnium maxima & ſanctiſsima Religione, leges item moresq; antiquos, virtutem, omneq; honeſtum in dubium vocari, quaſi hæc hominum potius inſtituto & opinione, quàm natura & re ipſa valeant: ſicq; omnis honeſti rectæq; rationis habenis ſolutis, omniq; diſciplina ſublata à virtute ad vitia, non iam pedetentim & lento gradu, ſed præcipiti curſu diſceditur: ſic omnis honeſti alea iacitur. Hi ſunt igitur illi quos quærebamus hæreſeos proprij & peculiares fructus, non ex noſtro ingenio vt videtis deſumpti, ſed ab ipſa ſcriptura

 adumbrati,

adumbrati, omnium autem temporum decursu exemplis comprobati. Sic igitur rem totam concludamus: si ante septuaginta ipsos vel octoginta annos hi tales fructus in ecclesia Catholica colligebantur, falsi tunc erant illi prophetæ, qui eam profitebantur doctrinam. Si autem tum in ea negligentia quam & ipsi videmus & isti tantopere accusant, nihil horum orbem vexabat Christianum. Nunc autem istis Ducibus & ea tam diligenti scripturarum vendicatione, hi fructus, tanquam ex quadam Epimethei Pandora promanarunt. Quid aliud dicemus, quam maiores nostros, parum quidem illos diligentes & continentes homines fuisse, falsos tamen prophetas nequaquam appellari debere: hos autem specie quidem pietatem & veritatem præferre, intus autem lupos rapacissimos esse. Vultisne vobis in meridie lucernam accendam? si iudicatum erit in meridie non lucere, hæc ita se non habent: si autem hæc verissima sunt, quid amplius desideratis in re præsertim tanti periculi? Hi enim fructus vitam singulorum perturbant, funestaq; labe inficiunt: Respub. euertunt, omnem autem pietatem & honestatem extinguunt. Eorum tamen malorum satores vos suspicitis, ac in delicijs habetis: in manibusq; planè portatis vestris: horum vita, fortunæ, tot confœderationibus, tot præsidijs legum, tot Sacramentis, quæ iam officina ipsa Regi exprobrare non veretur, apud vos est sacrosancta: parumq; est quòd non puniuntur, sed aliundè etiam conquiruntur, sed publicis præmijs ac honoribus prouocantur, sed in ore ipso Regum atque Principum ea semina malorum iacere non erubescunt.

Persimilis hæc Aula est, diuturnæ febri, quæ nunquam ægrum deserit, nisi prius aliquod vitium, tanquam signum & monumentum sui in ægro corpore reliquerit. Sic nos nusquam venimus, vbi non aliquas reliquias eius pestis & labis, inter eius loci & vrbis homines relinquamus. Ac vereor, ne etiam in hac ipsa ab ea labe, Dei munere, integerrima Vrbe, aliqua eius pestis semina relinquamus, quæ postea in similes erumpant fructus. Quæ omnia cui malo? Num verbo Dei, num veritati? Nequaquam. Hæc enim manent in æternum, his nulla malitia humana aut abrogare aut derogare quidquam potest. Num Ecclesiæ Dei & Regno Christi? Nequaquam: Hæc est enim columna & firmamentum veritatis, ædificata in firma petra, contra quam, ne portæ quidem inferi quicquam præualere possunt. Cui igitur malo? Rebuspub. quarum hoc exitium, hic certissimus est interitus, Regibus ac Principibus ipsis, quibus hæc omnia exedenda erunt, quæcunq; isti diuini magistri intriuerint. Verum dicet quis, hæc quidem de cæteris Sacramentariorum, Arrianorum, Anabaptistarum sectis verissime dici: Augustanæ autem confessioni nequaquam conuenire. 1. Tim. 3. Mat. 19.

Cæterum vultisne meum de Augustana quod antea nunquam retuli, audire iudicium? breuibus accipite. Spero enim vos id quod ipsa res docet approbaturos. Plus habet de velleribus ouium fructus autem persimilimos. Solent Plagiarij qui homines, vel ex littoribus, vel ex oppidis suffurantur, cum ipsi omnibus illorum locorum hominibus suspecti sint, habere secum quosdam vel ex illis ipsis oppidanis, vel saltim persimili

habitu & vestitu adornatos: hos ex nauibus ad oppida vicina dimittunt vt familiaritate cum illius loci hominibus, atque adeò pueris ipsis inita: eos ex oppidis in solum locum ad littora, tanquam inambulandi causa, educant. Quos vbi primum illi eduxerint, isti rapiunt ac in naues coniectos, secum in medios fluctus asportant: Plagiarijs sunt persimiles cæteri hæretici: Augustana ipsa ex hoc genere hominum insidiosorum est, qui similitudine victus & habitus, homines ex tuto Ecclesiæ Catholicæ sinu, in littora, Piratis obnoxia deducit: idque propter eam similitudinem & vicinitatem quam se cum Catholica Ecclesia habere simulat, qua incautis & simplicibus hominibus facilimè imponit. Exaudire enim licet illas voces: eandem hanc religionem esse, ijsdem principijs & fundamentis inniti, in cultu & ceremonijs nescio quid discrepare. Quos vbi semel ex loco tuto eduxerit, hunc Sacramentarius, illum Anabaptista, istum Arrianus, aut Trinitarius quispiam rapit: cum eoque in ipsos exitiosissimos certissimæ perditionis scopulos fugit. Quem enim isti funesti Plagiarij ex Augustanæ sinu non rapuerunt? quem ista insidiosa Syren ex portu ecclesiastico non eduxit? aut quis ex istis Augustanam fidem à principio non erat sequutus? Habetis veram, vt puto, Augustanæ formam & imaginem: si hoc idem res ipsa non docet, nolite credere: si autem veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Attendite igitur vobis à falsis Prophetis; sed maturè, priusquam hoc incendium ita augeatur, vt postea, nisi vestra ruina extingui non possit.

Deus misereatur vestri, vt hoc tantum malum quo tot Respub. florentissimæ perierunt, à vobis auertat. AMEN.

